

*Lawen Mohtadi under Dramatens
höstsamling den 18 augusti 2015.
Foto: Frankie Fouganthin*

Pionjärarbete om Katarina Taikons liv

Katarina Taikons kamp för romernas sak förbättrade på olika sätt tillvaron för tiotusentals människor i vårt land. Hon är en av de stora gestalterna i svensk nutidshistoria.

I Lawen Mohtadis bok får vi följa Katarina Taikon från det hon är barn och ända fram till slutet av hennes liv. Något kände jag till om Katarina Taikon sedan tidigare, men väldigt mycket av det som skrivs här är helt nytt för mig och säkert för många andra också. Lawen Mohtadis bok är därför ett pionjärarbete i många avseenden. Den måste ha krävt ett omfattande undersökningsarbete.

Målen uppnåddes till stor del

Katarina Taikon föddes i ett tält utanför Örebro 1932, och tvingades till oupphörliga flyttningar. Hon hade en fruktansvärd barndom och ett svårt liv därefter också. Det dokumenteras med all önskvärd tydlighet i denna bok. Ändå lyckas hon resa sig. Via en kurs på Birkagårdens Folkhögskola som hon gick tillsammans med sin syster Rosa, blir hon författare och en förespråkare för både romers och andras mänskliga rättigheter.

1962 debuterar hon som författare med boken "Zigenerska". Senare blir hon ännu mera känd via barnböckerna om Katitzi. De är baserade på hennes eget liv.

Målen, att tömma tältlägren och ge romer samma bostäder som andra samt möjlighet till skolgång – uppnåddes till stor del. Hon samverkade ofta i det arbetet med personligheter

som Rosa Taikon, Hans Caldaras, Arne Trankell, John Takman och många andra.

Demonstrationer uppvaktningar

Outtröttligt avlivade Katarina Taikon tillsammans med sin syster Rosa alla myter och fördomar om romerna. Hon gav i böcker och tal för första gången i Sverige en bild av romernas liv som det verkligen såg ut. Demonstrationer och uppvaktningar organiserades också. Katarina Taikon träffade Tage Erlander och Martin Luther King. Känd blev hon också som författare till böcker som "Zigenerska" och Katitzi-böckerna som utgjorde en stor folkbildande insats, bara de.

Strax före sin 50-årsdag 1982 drabbades Katarina Taikon av skador på hjärnan i samband med ett hjärtstopp och föll i koma. De följande 13 åren sköttes hon av sin syster, sin före detta man och sina barn. Hon avled på sjukhuset i Sveg 1995.

I år kom en film med namnet "Taikon" (se annan artikel i tidningen) producerad av Lawen Mohtadi och Gellert Tamas. Den är baserad på bokens fakta. Filmen har ytterligare ökat kunskaperna om och intresset för Katarina Taikons liv och verksamhet.

Henrik Persson

Den dag jag blir fri.
En bok om Katarina Taikon
Författare: Lawen Mohtadi
196 sid.
Natur och Kultur, 2012
Finns också som e-bok

